

در **محضر نور**

حضرت امام هادیعلیه

إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ الدُّنْيَا دَارَ بَلْوَىٰ وَالْآخِرَةَ دَارَ عَمَلٍ غُثْبَىٰ وَجَعَلَ بَلْوَى الدُّنْيَا لِبَلْوَابِ الْآخِرَةِ سَبَبًا وَتَوَابِ الْآخِرَةِ مِنْ بَلْوَى الدُّنْيَا عَوَاضًا.

خداوند، دنیا را جای گرفتاری قرار داده و آخرت را سرای پاداش؛ گرفتاری دنیا را سبب ثواب آخرت قرار داده و ثواب آخرت را عوض گرفتاری دنیا.

تحف العقول، ص ۴۸۳

جهان منجی می خواهد

امام زمان عَجَلِ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف

در منابع شیعه

واهل سنت

امیرعلی حسنلو، مدیر گروه تاریخ و سیره مرکز مطالعات و پاسخگویی به شبهات حوزه‌های علمیه

درباره امام زمان عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف و غیبت آن‌حضرت، مطالب و روایات و تحلیل‌های فراوان در منابع متقدم و کنونی و معاصر اهل سنت، مطالب نقلی و روایات زیادی وجود دارد؛ از جمله در منابع روایی معتبر و صحاح ششگانه آنان مانند: اگر از عمر دنیا بیش از یک روز نمانده باشد، خداوند آن روز را طولانی می‌کند تا آنکه مردی از اهل بیتم مبعوث شود که اسم او اسم من است. او زمین را از قسط و عدل پر می‌کند؛ همان‌گونه که از ظلم و جور پر شد و این روایت؛ دنیا به پایان نمی‌رسد تا آنکه مردی از اهل‌بیتم بر عرب حکومت کند که اسم او اسم من است

لذا موضوع قیام مردی از اهل‌بیت عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف به‌نام «مهدی» امری است که علمای زیادی از اهل‌سنت درباره آن دست به قلم بردند. از نویسندگان معاصر^{اهل سنت}، شخصی به‌نام محمدبن احمدبن اسماعیل، کتابی نوشته به‌نام «المهدی حقیقة لا خرافة»، او در کتابش مطالب جامع و کاملی را با استناد به منابع کهن اهل سنت نوشته است که به چند نمونه اشاره می‌شود:

- اسامی ۳۱ نفر از اصحاب را ذکر می‌کند که احادیث حضرت مهدی عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف را روایت کرده‌اند.
- اسامی ۳۸ نفر از دانشمندانی را که آن احادیث را در کتاب‌های‌شان نقل کرده‌اند، می‌آورد.
- نام ۶۳ نفر از علما را که آن احادیث را صحیح یا حسن دانسته‌اند، ذکر می‌کند.

۴. ۳۱ نفر از دانشمندان را نام می‌برد که مستقلاً کتابی درباره حضرت مهدی عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف نوشته‌اند که بعضی از آنها، بیش از یک کتاب تدوین نمودند. برای نمونه به چند نفر اشاره می‌شود که کتاب مستقل درباره حضرت نوشته و روایات را بررسی و تحلیل نموده‌اند.

- حاکم نیشابوری**

حاکم نیشابوری، الامام الحافظ ابوعبدالله محمدبن عبدالله، متوفای ۴۰۵ هجری، در جزء چهارم کتاب معروفش «المستدرک علی الصّحیحین»، احادیث متعدّدی درباره حضرت مهدی عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف دارد که در آنها حضرتش از اهل بیت پیامبر صَلَّی‌اللهُ‌عَیْهِوَاٰلِهٖ وَسَلَّم و از فرزندان فاطمه عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف معرفی شده و اوست که جهان را پر از عدل و داد می‌کند.

- ابن جوزی**

سبط بن جوزی (م ۶۵۴ ه‍.ق)، اساساً کتابی درباره ائمه اطهار عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف به‌نام تذکرةالخواص، معروف به «تذکرة خواصّ الائمة فی خصائص الائمة عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف» نوشته است. او در فصل مربوط به امام زمان عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف تحت عنوان «فصل فی ذکر الحجةالمهدی» می‌نویسد:

«هو محمّدين الحسن بن علی بن... علی بن ابی طالب علیه (وعلیهم) السلام و کنیته ابوعبدالله وابوالقاسم وهو الخلف الحجة صاحب الزّمان، القائم والمنتظر والتّالی وهو آخر الائمة». او در ابتدا اسامی دوازده امام عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف را به‌ترتیب نقل کرده (که ما به‌جهت اختصار در اینجا و در موارد دیگر چند نقطه می‌گذاریم) و پس از آن کنیه‌ها و القاب حضرت مهدی عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف را ذکر می‌کند و می‌گوید که او آخرین امام‌ها(ی شیعه) است. آنگاه این حدیث را با سندش از ابن‌عمر از پیامبر صَلَّی‌اللهُ‌عَیْهِوَاٰلِهٖ وَسَلَّم نقل می‌کند که فرمود:

«یخرج فی آخر الزّمان رجل من ولدی اسمہ کاسمی و کنیته ککنیتی یملأ الارض عدلاً کما ملئت جوراً فذلک هو المهدی»؛ در آخرالزمان مردی از فرزندانم خُروج می‌کند که اسمش مانند اسم من و کنیه‌اش مانند کنیه من است. زمین را پر از عدل می‌کند؛ همان‌گونه که پر از ستم شد و او همان مهدی است و خود این را حدیثی مشهور می‌داند.

سپس ابن جوزی چند روایت دیگر نقل کرده و درباره رفع شبهه از

<div> <div></div> <div>سخن بزرگان</div> </div>
<div><div>   </div></div>
امام خمینی علیه
ای عزیز، راه حق سهل است و آسان؛ ولی قدری توجه می خواهد. اقدام باید کرد. با تسویف و تأخیر امر را گذراندن و بار گناه را هر روز زیاد کردن کار را سخت می کند؛ ولی اقدام در امر و عزم بر اصلاح امر و نفس، راه را نزدیک و کار را سهل می‌کند. تو تجربه کن و چندی اقدام کن، اگر نتیجه گرفتی، صحت مطلب بر تو ثابت می‌شود؛ والا راه فساد باز است و دست گنه‌کار تو دراز.
<div>چهل حدیث، امام خمینی علیه، ص ۲۳۸</div>

ذات حقّ و عنایات حجتّ او علیه، بتوانیم در فتن آخرالزمان با ولّای اهل‌بیت عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف و با ایمانی راسخ و محکم به حقّانیت آن ذوات مقدسه و با اعمالی صالح و قلبی سلیم، به جوار رحمت الهی بشتاییم. همه علمای اهل سنت در باره امام‌شناسی، حدیث معتبری در منابع خود آورده‌اند که در منابع شیعه نیز این حدیث درباره امام‌شناسی آمده است: «من مات ولم یعرف امام زمانه مات میتة جاهلیة»؛ هرکس امام خود نشناسد و از دنیا برود به نادانی مرده است (یعنی غیرمسلمان)

آنچه برداشت کلی از این روایت هست، ضرورت معرفت و شناخت امام و حجت الهی در هر عصر است که این حدیث شریف، ناظر به آن است. این حدیث با تعابیر مختلفی به‌طور مستفیض در منابع حدیثی شیعه و سنی نقل شده است.

در بعضی نقل‌ها آمده است: «من مات بغیر امام، مات میتة الجاهلیة». در بعضی دیگر با عبارت «من مات ولیس فی عنقه بیعة مات میتة الجاهلیة» و در برخی نقل‌ها «من مات ولیس علیه امام حی یعرفه مات میتة الجاهلیة» ذکر شده است که همگی بیان‌گر اهمیت کلیدی موضوع معرفت امام و حجت الهی در هر زمان است؛ به‌گونه‌ای که پیامد قطعی عدم معرفت امام، مستلزم مرگ جاهلی و بی‌دینی خواهد بود.

چنان‌که در روایتی، حارث بن مغیره از امام صادق علیه سؤال می‌کند که مراد از مرگ جاهلی در کلام پیامبر اکرم صَلَّی‌اللهُ‌عَیْهِوَاٰلِهٖ وَسَلَّم چیست؟ که حضرت می‌فرماید: «جاهلیة کفر ونفاق وضلال»؛ یعنی مرگ در حال کفر و نفاق و گمراهی از مسیر حق.

تأکید پیامبر اکرم صَلَّی‌اللهُ‌عَیْهِوَاٰلِهٖ وَسَلَّم بر ضرورت معرفت امام و حجت حی در هر زمانی، بیان‌گر جایگاه فوق‌العاده مهم مسأله امامت و لزوم شناخت امام علیه است که اصل ایمان و کفر یک شخص، وابسته به این موضوع است و عدم شناخت امام علیه، موجب خروج از جرگه اسلام و ایمان می‌گردد؛ بلکه حتی یک لحظه بیگانگی با امام و حجت الهی نیز، موجب گمراهی و خروج از ایمان می‌گردد. چنان‌که امام صادق علیه به یحیی می‌فرماید: «یا یحیی من بات لیلة لا یعرف فیه امام زمانه مات میتة الجاهلیة»؛ هرکس شبی را سپری کند؛ درحالی‌که امام زمانش را نمی‌شناسد. اگر بمیرد.. به مرگ جاهلی از دنیا رفته است.

سز اینکه پیامبر اکرم صَلَّی‌اللهُ‌عَیْهِوَاٰلِهٖ وَسَلَّم و ائمه معصومین علیهم تا این حد به اهمیت مسأله امامت و شناخت امام علیه تأکید نموده‌اند، این است که مسأله امامت، اساس دین و قوام‌بخش سایر اعتقادات است؛ حتی معرفت خدا و پیامبر اکرم صَلَّی‌اللهُ‌عَیْهِوَاٰلِهٖ وَسَلَّم یعنی توحید و نبوت نیز، با معرفت امام و حجت زنده، گره خورده است.

و لذا چون فقدان معرفت امام علیه با فقدان توحید و نبوت و اصل دیانت انسان است، این امر به‌منزله جاهلیت و خروج از دین تلقی شده است. چه اینکه در مقابل، از امام‌شناسی و پیوند با امام علیه به‌عنوان راه هدایت و نجات، تعبیر شده است و امامت به‌عنوان «باب‌الله» و «سبیل‌الله الذی من سلک غیره هلك» معرفی شده

راهکارهای جذب نسل جوان به مسجد؛ شیوه‌های نوین در تقویت بُعد معنوی مساجد

۳. کارکردهای آموزشی و تربیتی مسجد تراز انقلاب اسلامی

شیوه‌های نوین آموزش معارف دینی در مساجد؛ نقش مسجد در تربیت دینی و معنوی نسل جوان؛ نقش مسجد در افزایش سواد رسانه‌ای؛ الگوهای موفق آموزشی در مساجد؛ برنامه‌های تربیتی ویژه کودکان و نوجوانان؛ تربیت مربیان مسجدی؛

ارسال مقاله با موضوع «کارکردهای مسجد در جامعه تراز اسلامی»از سوی سازمان بسیج استادیب طلاب و روحانیون کشور فراخوان شد.

محورهای اصلی پژوهش:

۱. مبانی نظری و معرفتی

جایگاه مسجد در قرآن و روایات؛ مسجد تراز در اندیشه امام خمینی علیه و مقام معظم رهبری

۲. کارکردهای عبادی و معنوی مسجد تراز

تحلیل نقش مسجد در تعمیق معنویت؛

افوجوزة

- سال بیست و سوم
- شماره ۸۳۳
- سه‌شنبه ۲۹ بهمن ۱۴۰۳
- ۱۲ صفحه • ۵۰۰۰ تومان
- Ofogh-e Hawzah Weekly**
- صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
- مسئول مرکز رسانه و فضای مجازی حوزه‌های علمیه: رضاستمی
- سردبیر: رمضانعلی عزیزی • با همکاری هیأت تحریریه
- تلفن: ۰۳۲۹-۰۵۳۸ • فاکس: ۰۳۲۹-۰۱۵۲۳
- صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱
- نشانی: قم، بلوار جمهوری اسلامی، کوچه ۲، پلاک ۱۵
- پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir
- پست الکترونیک: info@ofoghhawzah.ir
- کارشناس فنی چاپ: مصطفی اویسی • چاپ: صمیم (۰۲۱) ۶۵۵۸۶۸۰۱

عطریار

هوای بارانی

قیصر امین پور

طلوع می‌کند آن آفتاب پنهانی

ز سمت مشرق جغرافیای عرفانی

دوباره پلک دلم می‌پرد نشانهٔ چیست؟

شنیده‌ام که می‌آید کسی به مهمانی

کسی که سبزتر است از هزار بار بهار

کسی شگفت، کسی آن چنان که می‌دانی

کسی که نقطهٔ آغاز هرچه پرواز است

تویی که در سفر عشق خط پایانی

تویی بهانهٔ آن ابرها که می‌گریند

بیا که صاف شود این هوای بارانی

تو از حوالی اقلیم هر کجاآباد

بیا که می‌رود این شهر رو به ویرانی

کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق

بیا که یاد تو آرامش‌ی ست طوفانی

است. به‌همین جهت آنچه ائمه عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف شیعیان را در عصر غیبت بدان توصیه و سفارش نموده‌اند، ضرورت شناخت امام عصر عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف است. امام صادق علیه می‌فرماید: «اعرف امامک فانک اذا عرفت امامک لم یضربک تقدم هذا الامر او تأخره ومن عرف امامه ثم مات قبل ان یقوم صاحب هذا الامر کان بمنزلة من کان قاعدا فی عسکره لا بل بمنزلة من قصد تحت لوائه؛ یعنی آنچه مهم است، شناخت امام است. هرگاه امامت را شناختی، ضرری متوجه تو نخواهد بود؛ چه ظهور واقع شود یا به تأخیر بیفتد. هرکس امامش را بشناسد و سپس بمیرد، قبل از ظهور صاحب‌الامر عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف، همانند کسی است که در سپاه آن‌حضرت حضور دارد؛ بلکه همانند کسی است که تحت پرچم آن‌حضرت مشغول جهاد است.

بنابراین معرفت امام علیه در هر عصری، زیربنای دیانت و ایمان محسوب می‌شود و بیگانگی با امام و حجت الهی، مساوی با بی‌دینی و خروج از سلک ایمان است.

نکته دوم چگونگی معرفت و لوازم آن است. مسلماً مراد از معرفت در احادیث، صرفاً شناخت اسمی و شناسنامه‌ای امام علیه نیست؛ بلکه علاوه بر شناخت نام و نسب امام عصر عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف، معرفت به مقام آن‌حضرت مراد است؛ یعنی در این عصر، معرفت حجت و امام برای همه مسلمانان اعم از شیعه و سنی حتی آنهایی که غیر مسلمان هستند و در پی حقیقت، این است که

۱. امام عصر عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف را با خصوصیات اسمی و نسبی آن‌حضرت باید شناخت که در سال ۲۵۵ هجری قمری متولد شده و هم‌اکنون حی و حاضر است؛ منتهی از دیدگان پنهان می‌باشد تا زمانی که خدا ظهورش را مقدر فرماید.

۲. باید ایمان و اعتقاد قلبی به امامت آن‌حضرت داشت و اینکه ایشان دوازدهمین وصی پیامبر اکرم صَلَّی‌اللهُ‌عَیْهِوَاٰلِهٖ وَسَلَّم و آخرین حجت الهی بر بندگان است که خداوند او را به این مقام برگزیده و اطاعت او را بر همگان واجب شمرده است و نیز اعتقاد به اینکه آن‌حضرت، دارای ولایت تشریعی و تکوینی است و در آخرالزمان، به‌اذن الهی ظهور خواهد نمود و اسلام را در سراسر جهان حاکم خواهند نمود؛ چنان‌که در آیات قرآن و احادیث متواتر ذکر شده است.

این حداقل معرفتی است که یک انسان و امام‌شناس می‌باید بدان معتقد باشد تا دین و ایمانش را حفظ و مسیر هدایت و نجات را در پیش گیرد و در ذیل اعتقاد به امامت ائمه عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف پذیرش ولایت امام عصر عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف و جاهلیت نجات یابد و به حقیقت رهنمون گردد.

البته معرفت امام علیه و توجه به مقام ائمه عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف دارای مراتب مختلفی است که هرکس متناسب ظرفیت و بصیرت خود می‌تواند بدان دست یابد.

- پی‌نوشت‌ها**

۱. ترمذی، محمدبن عیسی، سنن ترمذی، ج ۴، ص ۵۰۵، ابی‌داود سجستانی، سلیمان بن اشعث، سنن ابی‌داود، ج ۴، ص ۱۰۶، کتاب المهدی عَاجِلُ‌اللهُ‌تَعَالٰی‌فَرَجَهُ‌الشَّرِیْف؛

نقش مسجد در تمدن نوین اسلامی؛ نقش مسجد

در بیداری اسلامی؛ کارکردهای سیاسی مسجد در عصر حاضر؛ مسجد و بصیرت‌افزایی سیاسی؛

نقش مسجد در مقابله با جنگ نرم؛ مسجد و جهاد تبیین؛ احیای کارکرد انقلابی مساجد

۶. راهکارهای احیاء مساجد خاموش

مهلت ارسال مقالات:

۲۵ فروردین ۱۴۰۲

ارسال آثار از طریق پیام‌رسان ایتا: ۱۳۶۷@basij